

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ**

Кафедра міжкультурної комунікації в креативних індустріях

Методичні вказівки
до написання й захисту кваліфікаційної роботи
на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр»
освітньо-професійної програми
«Арт-терапія та комунікативні практики»

Харків – 2024

Методичні вказівки до написання кваліфікаційної роботи на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр» освітньо-професійної програми «Арт-терапія та комунікативні практики». Харків: ХДАДМ, 2024. 28 с.

Укладачі:

Єрмакова Т. С., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри міжкультурної комунікації в креативних індустріях;

Борбунюк В. О., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри міжкультурної комунікації в креативних індустріях;

Говорун А. В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри міжкультурної комунікації в креативних індустріях;

Калашник О. В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри міжкультурної комунікації в креативних індустріях;

Корнейко Ю. М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри міжкультурної комунікації в креативних індустріях;

Петухова О. І., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри міжкультурної комунікації в креативних індустріях

Рецензенти:

Кутателадзе В. В., кандидат мистецтвознавства, доцент, проректор з науково-дослідної роботи Харківської державної академії дизайну і мистецтв

Бондаренко І. В., кандидат архітектури, професор, декан факультету «Дизайн середовища» Харківської державної академії дизайну і мистецтв

Затверджено на засіданні кафедри міжкультурної комунікації в креативних індустріях («13» вересня 2024 р., протокол № 2).

Рекомендовано до друку Методичною радою Харківської державної академії дизайну і мистецтв («8» жовтня 2024 р., протокол № 24-05).

ЗМІСТ

Загальні положення і вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи.....	4
Академічна доброчесність.....	6
Титульна сторінка.....	8
Зміст роботи.....	9
Скорочення і символи.....	9
Анотація.....	10
Вступ.....	11
Теоретична частина.....	13
Практична частина.....	15
Загальні висновки	
Список використаних джерел	
Додатки	
Оформлення наочного матеріалу	
Підготовка до захисту	
Додатки	
Рекомендована література	

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ І ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота магістра складається із теоретичної та практичної частин. До роботи додається електронна презентація, яка супроводжує публічний виступ на захисті, та роздаткові матеріали, що унаочнюють основні положення роботи, для кожного із членів державної екзаменаційної комісії.

Теоретична частина – це титульна сторінка, зміст, скорочення, анотація (українською та англійською), вступ, основна частина (розділи та підрозділи), висновки до кожного розділу, загальні висновки, список використаних джерел, додатки.

Практична частина – це виклад практично опрацьованого та апробованого матеріалу. Може містити графіки, таблиці, які не відносяться до категорії додатків. Складається з розділів та висновків до кожного з них.

Загальний об'єм кваліфікаційної роботи не менше 50 сторінок друкованого тексту (кегель 14, інтервал 1,5, шрифт Times New Roman, абзацний відступ 1,25), з яких основний текст представлено на 40–45 сторінках.

Текст друкується з одного боку аркуша формату А 4. Береги сторінок: ліворуч – 30 мм, праворуч – 10 мм, зверху – 20 мм, знизу – 20мм.

Закінчена робота включно із додатками повинна мати наскрізну нумерацію, починаючи з цифри 2 наступної після титульної сторінки. Нумери проставляються праворуч у верхньому куті аркуша.

Заголовок наукової роботи повинен бути стислим, точним, відповідати напрямку науково-дослідної роботи кафедри міжкультурної комунікації в креативних індустріях. За необхідності можна конкретизувати назву кваліфікаційної роботи після двокрапки підзаголовком.

Структура кваліфікаційної роботи та кількість сторінок

№ з/п	Компонент	Кількість сторінок
1.	Титульна сторінка	1

2.	Зміст	1–2
3.	Скорочення	1
4.	Анотація	1–2
5.	Вступ	3–4
6.	Розділ 1	10–15
7.	Висновки до розділу 1	1
8.	Розділ 2	15–20
9.	Висновки до розділу 2	1
10.	Загальні висновки	2–3
11.	Список використаних джерел	мінімальна кількість найменувань – 30
12.	Додатки	кількість на розсуд автора

Кожна структурна складова починається з нової сторінки.

Магістрантом надаються на кафедру наступні матеріали:

- один примірник роздрукованого рукопису кваліфікаційної роботи, аркуші якої скріплені на кшталт типографського способу і мають тверду обкладинку;
- один примірник рукопису кваліфікаційної роботи в електронному вигляді, збережений одним файлом у форматі .pdf;
- електронний варіант презентації;
- електронний варіант наочних матеріалів.

Файли – кваліфікаційна робота, презентація, наочні матеріали – підписуються за зразком: *Прізвище_Робота*; *Прізвище_Презентація*; *Прізвище_Наочність* (всього три файли) і надсилаються на електронну адресу кафедри movainksada@gmail.com не пізніше, ніж за три дні до дня захисту.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Відповідно до статті 42 Закону України «Про освіту» (від 5 березня 2017 року) [<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page3#Text>] під **академічною доброчесністю** розуміється сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації;

посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей.

Прояви академічної недоброчесності.

Відповідно до Закону України «Про освіту» порушенням академічної доброчесності вважається:

академічний плагіат — оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

самоплагіат — оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

фабрикація — вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

фальсифікація — свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема, під час оцінювання результатів навчання;

обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування.

Здобувачі вищої освіти відповідальні за свою академічну поведінку.

У випадку встановлення плагіату у роботах здобувачів другого рівня освіти керівник приймає рішення щодо доопрацювання та повторної перевірки на плагіат, а також, про допуск роботи до попереднього захисту.

Кваліфікаційні роботи в обов'язковому порядку перевіряються на наявність плагіату та встановлення рівня унікальності роботи за допомогою програмно-обчислювального комплексу StrikePlagiarism.

Допустимий відсоток використання автором у своїй науковій роботі «чужого» тексту регламентується закладами вищої освіти України автономно. Рівень унікальності, встановлений Харківською державною академією дизайну і мистецтв для кваліфікаційної роботи магістра, повинен бути не нижче 65% [Положення «Про академічну доброчесність у Харківській державній академії дизайну і мистецтв. URL: <https://ksada.org/doc/polojennya-honesty-2020.pdf>].

Титульна сторінка

Титульна сторінка вважається першою сторінкою наукової роботи. Номер на ній не вказується, однак вона враховується у загальну кількість сторінок. Пам'ятаймо, що нумерація починається з цифри 2 наступної після титульної сторінки.

Вся наступна інформація вказується на титульній сторінці саме у такому порядку без аббревіатур і скорочень:

- повна назва міністерства,
- повна назва навчального закладу,
- назва факультету,
- назва кафедри, на якій виконана робота,
- прізвище, ім'я та ім'я по батькові автора роботи (у називному відмінку без скорочень через чотири рядки після назви кафедри);
- заголовок (назва роботи) великими літерами напівжирним шрифтом (без слова «тема» і без лапок) (через один рядок після даних про автора);
- жанр роботи – кваліфікаційна робота, шифр і спеціальність, за якою виконана робота, а також назва освітньо-професійної програми;
- позначка про те, що кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень, а використання текстів інших авторів мають посилання на відповідні джерела, що підтверджується підписом магістранта (через три рядки ліворуч);
- прізвище, ім'я та ім'я по батькові наукового керівника роботи (у називному відмінку без скорочень) із зазначенням наукового ступеня і вченого звання;
- посередині внизу останнім рядком на сторінці вказується місто, де розташований навчальний заклад і де виконувалася наукова робота, та рік її написання (цифрами без слова «рік»).

Приклад оформлення титульної сторінки наведено у Додатках (див. Додаток А).

Зміст роботи

Зміст роботи розміщується на початку роботи, це друга сторінка після титульної. З цього аркушу починається нумерація сторінок арабськими цифрами праворуч у верхньому куті без крапки після цифри. Оскільки титульна сторінка входить у наскрізну нумерацію роботи, то аркуш, де друкується зміст, має номер «2».

Слово «**ЗМІСТ**» друкують по центру аркуша великими літерами напівжирним шрифтом без крапки. Зміст містить найменування та номери початкових сторінок наступних структурних частин роботи:

- вступ,
- основна частина (розділи та підрозділи),
- висновки до розділів,
- загальні висновки,
- список використаних джерел,
- додатки.

Приклад оформлення Змісту наведено у Додатках (див. Додаток Б).

Скорочення і символи

Скорочення і символи розміщуються на окремому аркуші одразу після Змісту.

Можна використовувати тільки стандартні аббревіатури. Слід уникати скорочень в назві та анотаціях. Повному терміну повинна передувати аббревіатура при його першому використанні в тексті, якщо це не стандартна одиниця вимірювання.

Анотації

Анотація – це стислий виклад змісту кваліфікаційної роботи з основними фактичними відомостями і висновками українською та англійською мовами.

Анотація повинна містити такі обов'язкові структурні елементи, як прізвище та ім'я автора роботи, тема кваліфікаційної роботи, вступ, мета, матеріал і методи дослідження, основні положення, висновки і ключові слова.

Обсяг анотації 250–280 слів (українською мовою).

У **Вступі** анотації потрібно стисло сформулювати проблему, що досліджується, і наголосити на її актуальності. **Методи**, які використовувалися при написанні роботи, вказуються, але не розшифровуються. **Матеріали** – це опис використаного набору для спостережень або експериментальних методик організації дослідження (за умов, якщо роботою було передбачено). **Результати** повинні бути стислими і обґрунтованими. Необхідно наголосити на особливо значущій інформації. **Висновки** не повинні повторювати результати. Ключові слова – це від 5 до слів, які віддзеркалюють провідні положення роботи (слова із назви роботи до переліку ключових слів включати не можна).

Англійський варіант анотації повинен бути повністю ідентичним українському і містити ті ж самі структурні елементи.

Увага! При перекладі з однієї мови на іншу не рекомендується використовувати онлайн-перекладач.

Зразок оформлення анотацій

Анотація

Прізвище та ім'я. Тема роботи. Кваліфікаційна робота на отримання ступеня вищої освіти «Магістр» за спеціальністю 022 Дизайн. Харківська державна академія дизайну і мистецтв, Харків, 2024.

Вступ. ... Мета – ... Матеріал і методи. ... Результати. ... Висновки.

Ключові слова:

Annotation

Прізвище та ім'я. Тема роботи англійською. Qualification work of the Master's Degree in specialty 022 Design. Kharkiv State Academy of Design and Arts, Kharkiv, 2024.

Background.... Purpose – ... Material and methods. Results. ... Conclusion. ...

Keywords:

Вступ

У вступі обґрунтовується актуальність обраної теми, зазначається мета і завдання дослідження, вказується об'єкт і предмет, описуються методи дослідження і база, наголошується на практичній цінності проведеного дослідження, апробації результатів дослідження, називаються публікації магістранта і описується структура магістерської роботи.

Актуальність теми визначається шляхом критичного аналізу та порівняння власної концепції щодо розв'язання проблеми із запропонованими раніше, обґрунтування значення роботи для розвитку певної галузі; зазначаються прізвища вчених (як вітчизняних, так і зарубіжних) та практиків, у розвідках яких висвітлюються дотичні питання.

Мета дослідження – це прогнозування результату, визначення оптимальних шляхів вирішення завдань в умовах вибору методів та прийомів дослідження; це бажаний кінцевий результат дослідження. Цілі роботи можуть бути різноманітними (визначення характеристики явищ, не вивчених раніше, мало вивчених, суперечливо висвітлених; виявлення взаємозв'язку явищ; вивчення динаміки того чи іншого явища; узагальнення, виявлення загальних закономірностей, створення класифікації, типології; створення методики; адаптація технологій, тобто пристосування наявних технологій для використання їх у вирішенні нових проблем).

Завдання дослідження зумовлюються поставленою метою і являють собою конкретні послідовні шляхи вирішення проблеми.

Предмет і об'єкт як категорії наукового дослідження співвідносяться між собою як загальне і конкретне.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію, обрану для вивчення.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта дослідження. Саме предмет дослідження визначає тему магістерської роботи.

Гіпотеза дослідження є науковим припущенням, яке висуває дослідник для пояснення певного явища, що потребує перевірки дослідним або теоретичним шляхом. Зазвичай гіпотеза – це певна ідея, яку потрібно довести. Тому для її підтвердження дослідник шукає нові наукові факти, ставить експеримент та аналізує його результати.

Вибір **методів** дослідження обумовлюється метою і завданнями магістерської роботи.

База дослідження – це установа, де відбувалася експериментальна робота, передбачена завданнями магістерського дослідження (проводилося анкетування, тестування, педагогічний експеримент тощо).

Практичне значення отриманих результатів. Практична значущість отриманих результатів може оприявнюється у впровадженні наукових розробок у навчальний процес вищих і середніх навчальних закладів; для вдосконалення культурного, освітнього, соціального середовища країни, регіону, комплексу, організації.

Структура і обсяг роботи. Зазначається, з яких структурних компонентів складається робота із обов'язковим зазначенням кількості сторінок щодо кожного.

Наприклад: Робота складається зі вступу, двох розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (30 найменувань, 10 із яких – іноземною мовою). Загальний обсяг роботи становить 53 сторінки, з яких 45 сторінок основного тексту, 8 сторінок – список використаних джерел, 6 сторінок – додатки.

Теоретична частина

Теоретична частина кваліфікаційної роботи складається з Розділу 1 та підрозділів (за необхідністю).

Назва розділу друкується великими літерами напівжирним шрифтом з вирівнюванням за шириною з абзацним відступом 1,25. Кожен розділ з нової сторінки (наприклад, РОЗДІЛ 1. НАЗВА РОЗДІЛУ). Після назви розділу крапка не ставиться.

Назва підрозділу друкується звичайними літерами напівжирним шрифтом з вирівнюванням за шириною з абзацним відступом 1,25 та має подвійний номер, де перша цифра відповідає цифрі розділу, наступна послідовно нумерує підрозділи (наприклад, 1.1 (без крапки після другої цифри) Назва підрозділу). Після назви підрозділу крапка не ставиться.

Наприклад,

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ РЕСУРСНИХ КІМНАТ

1.1 Витоки проблеми організації ресурсної кімнати в закладі шкільної освіти

Текст друкується через один рядок після заголовків.

У Розділі 1 висвітлюється ступінь вивченості теми, а саме:

- аналізуються останні дослідження і публікації, дотичні до теми магістерської роботи, окреслюються невирішені аспекти проблеми;
- висвітлюється понятійно-термінологічний апарат (за необхідності).

Кожен підрозділ закінчується стислими висновками.

Розділ 1 закінчується Висновками до Розділу 1, які повинні бути лаконічними та змістовними, а головне, такими, що відповідають поставленим у вступі завданням.

Сталі словосполучення для формулювання висновків такі: надана *характеристика...*, розкрито *основні методи...*, розглянуто *такі проблеми...* тощо.

Висновки до Розділу 1 розміщуються на окремому аркуші, де звичайними літерами напівжирним шрифтом з вирівнюванням за шириною з абзацним відступом 1,25 зазначається **Висновки до розділу 1** (без крапки після цифри) і далі з нового рядка – формулюються висновки. Обсяг висновків – не більше 1 сторінки.

Не можна у загальних висновках дослівно дублювати висновки підрозділів.

Практична частина

Практична частина кваліфікаційної роботи складається з Розділу 2 та підрозділів (за необхідністю).

Другий розділ присвячують різним аспектам самостійно проведеного аналізу матеріалу, дібраного з джерел. Цей розділ не може бути відірваним від теоретичного і має логічно з ним корелювати. У практичному розділі кваліфікаційного дослідження магістранти також можуть наводити покликання на міркування інших дослідників, однак, порівняно з теоретичними розділами, їхній обсяг має бути суттєво меншим.

Практична частина кваліфікаційної роботи має містити такі елементи:

- *методи дослідження*: описати методи, які використовувалися для збору інформації або проведення практичних експериментів;
- *характеристика досліджуваного об'єкта*: надати інформацію про об'єкт дослідження, його властивості, особливості та контекст;
- *проведення дослідження*: описати процес проведення дослідження або практичних експериментів, а також етапи, методику та умови проведення;
- *отримані результати*: представити отримані результати дослідження або експерименту у вигляді таблиць, графіків або інших візуальних засобів;

- *аналіз отриманих даних*: проаналізувати отримані результати, визначити їхню значущість та відповідність поставленим цілям та завданням;
- *практичні висновки та рекомендації*: сформулювати практичні висновки на основі отриманих результатів і розробити рекомендації для практичного застосування отриманих даних або вирішення виявлених проблем;
- *оцінка ефективності застосування*: якщо застосовано отримані результати на практиці, оцінити їхню ефективність та вплив на відповідну ситуацію або галузь;
- *можливості перспектив дослідження*: зазначити можливі напрями подальших досліджень або розвитку практичної роботи в майбутньому.

Назва розділу друкується заголовковими літерами напівжирним шрифтом з вирівнюванням по ширині з абзацним відступом 1,25 та з нової сторінки (наприклад, РОЗДІЛ 2. НАЗВА РОЗДІЛУ). Після назви розділу крапка не ставиться.

Назва підрозділу друкується строчними літерами напівжирним шрифтом з вирівнюванням по ширині з абзацним відступом 1,25 та має подвійний номер, де перша цифра відповідає цифрі розділу, наступна послідовно нумерує підрозділи (наприклад, 2.1 без крапки в кінці Назва підрозділу). Після назви підрозділу крапка не ставиться.

Наприклад,

РОЗДІЛ 2. ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ РЕСУРСНОЇ КІМНАТИ В ЗАКЛАДІ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

2.1 Обґрунтування загальних питань організації ресурсної кімнати

Після заголовків робиться відступ на одну строку і далі розміщується текст розділу.

Розділ 2 та наявні підрозділи закінчуються висновками (короткі абзаци на 2-3 речення). А сам Розділ закінчується Висновками до розділу 2, які мають

чітко відповідати поставленим завданням у вступі. Вони повинні довести, що поставленні завдання і цілі РОЗДІЛУ виконані.

Пам'ятайте, що висновки повинні бути короткими, зрозумілими та лаконічними, але водночас вони повинні передавати важливість та значимість Вашого дослідження.

Доречно вживати такі **мовні конструкції**: «доведено *значущість...*», «виявлено *факт*», «визначено *зв'язок*», «розглянуто *основні напрями*», «розкрито *сутність...*» «обґрунтовано *вибір*», «схарактеризовано *вплив*», «проведено *аналіз*», «апробовано *низку вправ та технік...*», «розроблено *методичні рекомендації*», «запропоновано *шляхи та засоби...*» тощо.

Висновки до розділу 1 розміщуються на окремому аркуші, де строчними літерами напівжирним шрифтом з вирівнюванням по ширині з абзацним відступом 1,25 пишеться **Висновки до розділу 2** (крапка наприкінці не ставиться) і далі з нової строки надаються висновки. Об'єм висновків – 1 сторінка не більше.

Загальні висновки

Приступати до висновків слід по закінченню дослідження. Висновки є важливою частиною наукової роботи і відображають рівень авторських навичок у проведенні наукового дослідження. Вони мають бути логічними, структурованими і відповідати цілям і завданням дослідження.

Текст висновків повинен бути авторським, без прямих цитат, і не повинен просто повторювати висновки з розділів роботи. Обов'язковою умовою написання висновків є їхня чітка відповідність поставленим завданням у вступі. Висновки мають бути узагальнюючими та позбавленими надмірних деталей та послідовними. Їх слід подавати на окремій сторінці. Під час формулювання висновків слід концентруватись лише на найбільш суттєвій інформації, яка є ключовою для підсумовування виконаного дослідження.

Опис основних висновків до дипломної роботи повинен включати наступні кроки:

- перерахуйте основні результати Вашого дослідження або аналізу;
- підкресліть, як Ваше дослідження відповідає на поставлене дослідницьке запитання або цілі;
- визначте важливі тенденції або закономірності, які були виявлені під час дослідження;
- поясніть, чому ваші результати є важливими або цінними для відповідної галузі або області дослідження;
- розгляньте можливі тлумачення ваших результатів та їхніх практичних наслідків;
- визначте напрями подальших досліджень або розвитку вашої роботи в майбутньому.

Доречно вживати такі **мовні конструкції**: *отже, проведене дослідження (аналіз) підтверджує, що...; отже, є підстави зробити такий висновок; як підсумок зазначимо, що...; результати проведеного дослідження (здійсненого аналізу) дозволяють зробити висновок про...; сформулюємо основні висновки й рекомендації...; на закінчення є підстави стверджувати (твердити), що...; здійснений аналіз дає змогу дійти висновку, що...*

Список використаних джерел

Список використаних джерел розміщується після висновків до роботи.

До списку літератури слід включати лише ті роботи, які фактично були використані у дослідженні, тобто на які зроблено посилання або вони згадуються у тексті.

Список літератури розміщується за алфавітним порядком.

У разі, якщо є література іноземною мовою, то спочатку розміщується вітчизняна література, а потім іноземна.

У тексті кваліфікаційної роботи література розміщується за тим порядком, як вона стоїть у Списку використаних джерел у такому вигляді: [15] та / або [16, с. 2-15].

Рекомендований стиль оформлення: ДСТУ 8302:2015 відповідно до наказу МОН України №40 від 12.01.2017 р. Приклади подано у Додатку В.

Додатки

Додатки мають подаватися окремими розділами і мають продовжену нумерацію. Вони містять допоміжні матеріали, які необхідні для повноти сприйняття тексту та наочного підтвердження окремих позицій, що подаються у основному тесті. Матеріал у додатках розміщують послідовно, відповідно до порядку посилань у тексті. Кожен додаток розпочинається з нової сторінки та оформлюється наступним чином:

Додаток А. Назва додатку

Оформлення наочного матеріалу

Таблиці повинні бути пронумеровані арабськими цифрами; повинні бути посилання в тексті по порядку номерів, наприклад, «Таблиця 1».

Кожна таблиця повинна мати короткий заголовок (менше, ніж речення); більш значний опис або вторинна інформація повинні бути включені в примітку до таблиці. Всі таблиці повинні бути набрані тільки по горизонтальним правилам; вертикальні правила не використовуються.

Кожна колонка, в тому числі перша, повинна мати заголовок. Заголовки стовпців повинні маркуватися короткими записами (одне або два слова); перша буква кожного слова – з великої.

Якщо використовуються дані з іншого опублікованого або неопублікованого джерела, необхідно зробити відповідне посилання.

Рисунки повинні бути пронумеровані в одну серію, яка відображатиме порядок, в якому вони згадуються в тексті.

Заголовки рисунків повинні бути представлені в основному тексті, а не в графічному файлі.

Графічні зображення, завантажені з Інтернету, є недопустимими.

Рисунок має бути чітким.

Підготовка до захисту

Доповідь

Написання доповіді є обов'язковою складовою підготовки до захисту магістерської роботи. В ній лаконічно відображається суть та результати дослідження. Доповідь є науковою промовою, яка виголошується під час захисту. Обсяг обумовлюється регламентом, тобто відведеним на виступ часом. Зазвичай, це 7–8 хвилин. Як правило, у друкованому вигляді текст доповіді – це 3 аркуші формату А4, шрифт Times New Roman розмір 14, інтервал 1,5.

Увага! Текст доповіді повинен бути написаний від першого до останнього слова, включно зі звертанням на початку виступу і словами подяки наприкінці.

Структура доповіді

Виступ розпочинається **звертанням** до аудиторії. Можна використати такі мовні формули, як *Шановна/-ий пані/-е Голово державної екзаменаційної комісії, шановні члени комісії, шановне наукове товариство; Любі друзі* тощо.

Вступ. Початок виступу є визначальним. У вступі зазначається актуальність дослідження, мета, об'єкт, предмет, теоретичне і практичне значення дослідження. Речення повинні бути короткими і неускладненими. Виголошуючи доповідь, бажано інтонаційно виділяти найважливіше.

Основна частина. В основній частині викладається дуже стисло основний зміст магістерської роботи. Варто зробити акцент на особистому внеску у досліджувану проблему, на підґрунті дослідження і на тому, де можуть бути використані результати дослідження.

Увага! Рекомендується чітко сформулювати дві-три тези. Доречними будуть вставні слова *по-перше, по-друге; з одного боку, з іншого боку* тощо. Це дозволить логічно структурувати матеріал і зробить його зручним для сприйняття.

Висновки. Висновки повинні резюмувати сказане. Варто розпочати цю частину промови словами *таким чином, отже, як продемонструвало виконане дослідження* тощо.

Увага! Не забудьте подякувати слухачам і висловити своє налаштування на наукову дискусію. Типові мовні звороти: *Дякую за увагу! З радістю/задоволенням відповім на ваші запитання!*

Усний виступ на захисті магістерської роботи повинен супроводжуватися презентацією.

Презентація – спеціально підготовлений ілюстративний ряд, мета якого доповнити доповідь, що виголошується, розширити її зміст.

Увага! Текст доповіді не повинен дублюватися на слайдах. Не рекомендується переобтяжувати слайди текстом. Крім зображень тих чи інших дизайн-проектів, доречно демонструвати на екрані власні назви і прізвища, графіки, цифри тощо.

Кількість зображень на розсуд доповідача/-ки. Це можуть бути не окремі слайди, а відеоряд, який узгоджується із виступом і є тлом виступу, про що, звісно, потрібно подбати заздалегідь.

Перелік слайдів:

Слайд 1 заголовний (титульний), має таку інформацію:

- логотип і повна назва ЗВО;
- назва кафедри;
- спеціальність, назва ОПП;
- назва роботи;
- ПІБ студента;
- науковий ступінь, наукове звання, ПІБ наукового керівника;
- рік виконання роботи.

Слайд 2 – актуальність теми.

Слайд 3 – об'єкт, предмет, мета.

Слайд 4 – завдання.

Слайд 5 – методи.

Наступні слайди:

- опис самого дослідження і перерахування виявлених проблем;
- схеми, графіки, інфографіка (за наявності);
- ключові аналоги;
- проектна пропозиція / приклад розробленої програми / приклад результатів анкетування / приклад методичних рекомендацій тощо

Передостанні слайди – висновки.

Останній слайд повинен містити інформацію про те, що доповідь закінчено (подякувати за увагу).

Після того, як остаточно відредагована доповідь і створена презентація, рекомендується спробувати виголосити виступ. Це допоможе відшліфувати уже написаний текст і, за потреби, замінити окремі слова чи фрази, узгодити вербальний і візуальний тексти, почути свій голос і впоратись із можливим хвилюванням.

Додаток А. Зразок оформлення титульної сторінки

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет «Дизайн середовища»

Кафедра міжкультурної комунікації в креативних індустріях

Кабак Дар'я Андріївна

**ОРГАНІЗАЦІЯ РЕСУРСНОЇ КІМНАТИ ДЛЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО
ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ УНІВЕРСАЛЬНОГО ДИЗАЙНУ**

Кваліфікаційна робота на здобуття СВО «Магістр»

зі спеціальності 022 Дизайн

ОПП «Арт-терапія та комунікативні практики»

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень.

Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Д. А. Кабак

Науковий керівник: Єрмакова Тетяна Сергіївна

доктор педагогічних наук, професор

Харків 2024

Додаток Б. Зразок оформлення змісту роботи

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ РЕСУРСНИХ КІМНАТ.....	7
1.1. Витоки проблеми організації ресурсної кімнати в закладі шкільної освіти.....	7
1.2. Термінологічне поле досліджуваної проблеми.....	17
Висновки до розділу 1	25
РОЗДІЛ 2. ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ РЕСУРСНОЇ КІМНАТИ В ЗАКЛАДІ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	26
2.1. Обґрунтування загальних питань організації ресурсної кімнати...26	
2.2. Рекомендації до організації середовища для ресурсної кімнати ...33	
Висновки до розділу 2.....	49
ВИСНОВКИ	50
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	52
ДОДАТКИ.....	59

Додаток В. Зразок оформлення списку використаних джерел згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»

Один автор

1. Колупаєва А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи. Київ: Самміт-Книга, 2009. 232 с.
2. Миронова С.П. Підготовка вчителів до корекційної роботи в системі освіти дітей з вадами інтелекту. Кам'янець-Подільський: Абетка НОВА, 2007. 304 с.
3. Новик І.М. Створення ресурсних кімнат у закладах загальної середньої освіти. УІРО. 2022. 29 с.

Два автора

1. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: навчальний посібник. Харків: «ОВС», 2002. 400 с.
2. Меерзон Т.І., Качалай Е.М. Сучасні проблеми інклюзивної освіти. Сучасні тенденції розвитку науки і технологій. 2015. № 7–10. С. 78–81.

Три автора

1. Иванова Л.А., Бондаренко И.В., Дышкантюк О.В., Краснодемская Е.А. Дизайн объектов гостинично-ресторанного бизнеса: монография. Одесса: Астропринт, 2012. 104 с.

Чотири автора

1. Ашеро́в Т., Бойчук О., Голобородько В., Свірко В. Дизайн і ергономіка. Термінологічний словник. Харків, УІПА, УІНДДЕ, ХДАДМ, 2009.
2. Операційне числення: навч. посіб. / С.М. Гребенюк та ін.. Запоріжжя: ЗНУ, 2015. 88 с.

Багатотомне видання

1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ: САМ, 2016. Т. 17. 712 с.

За редакцією

1. Основи інклюзивної освіти: навч.-метод. посібник / За заг. ред. А.А. Колупаєвої. Київ: «А.С.К.», 2012. 308 с.

2. Рудницька О.П. Мистецька освіта в Україні: теорія і практика; заг. ред. О.В. Михайличенко, редактор Г.Ю. Ніколаї. Суми: СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2010. 255 с.

Тези доповідей, матеріали конференцій

1. Вознесенська О. Медіа-арт-терапія: нові можливості інформаційної доби. *Простір арт-терапії: можливості інтеграції*: зб. тез доп. XIV Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції, м. Київ, 23–25 лютого 2017 р. Київ: Золоті ворота, 2017. С. 15–21.

Статті у періодичних виданнях

1. Івченко Є.О. Роль колористичного вирішення архітектурного середовища об'єктів рекреації в психологічній реабілітації людини. *Вісник Донбаської національної академії будівництва і архітектури*. 2014. № 2. С. 126–130.

2. Лазоренко Б.П. Психотравма як ресурс соціально-психологічної реабілітації проблемної молоді, яка переживає наслідки повоєнної психотравматизації. *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки: зб. наук. праць*. Київ: КНУ ім. Т. Шевченка, 2015. № 4 (29). С. 110–115.

3. Станішевська В.І. Можливості арт-терапії в подоланні внутрішньо особистісного конфлікту у підлітків. *Психологічний журнал*. Київ, 2020, № 4. С. 47–54.

Законодавчі документи

1. Конституція України: станом на 1 верес. 2016 р. / Верховна Рада України. Харків: Право, 2016. 82 с.

2. Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень: Закон України від 5 жовт. 2017 р. № 2164. *Урядовий кур'єр*. 2017. 9 листоп.

Сторінки з веб-сайтів

1. На Урок. Освітній проект. Паспорт ресурсної кімнати. URL:
<https://naurok.com.ua/pasport-resursno-kimnati-197588.html>

2. Центр Соціальна Дія. Універсальний дизайн. Гід для бізнесу з організації доступного середовища для всіх. URL:
<https://socialaction.org.ua/udplatform>

Дисертації, автореферати дисертацій

1. Павлюк Р.О. Формування умінь майбутніх учителів іноземних мов до творення віртуальної педагогічної взаємодії: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец.: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Вінниця, 2009. 20 с.

Рекомендована література

1. Азарян А.А., Азарян Р.С. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Кривий Ріг: Видавничий центр КТУ, 2010. 230 с.
2. Бондаренко І. В., Васіна О. В., Іваненко Т. О. Методика організації науково-дослідної роботи: методичні рекомендації для студентів 1 курсу СВО Магістр (видання друге). Х.: ХДАДМ, 2018. 20 с.
3. Бондаренко І. В., Васіна О. В., Іваненко Т. О. Дизайнерська освіта: методика науково-дослідної роботи студентів закладів вищої освіти: підручник. Харків: ХДАДМ, 2019. 240 с.
4. Рекомендації щодо забезпечення принципів академічної доброчесності / Підкомісія 303 «Академічна доброчесність», Науково-методичної комісії 15 з організаційно-методичного забезпечення вищої освіти. Київ: Міністерство освіти і науки України, 2016. 24 с.
5. Соболев О., Токар М., Кутателадзе В. Витоки формування дизайнерського вишу в Харкові. Образотворче мистецтво. 2021. 3. С. 128 – 131.
6. Соколюк Л.Д. Вища мистецька школа Харкова: від модернізму до трансформації (1921-1962) / Людмила Соколюк; дизайн Олексій Чекаль. Харків: Видавець Олександр Савчук, 2023. 150 с., 140 іл.
7. Стандарти оформлення бібліографічних посилань. URL: <https://ksada.org/stan-biblioteka.html>

Для нотатків